

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 13 (248) ЛИПЕНЬ

2012

ВІСНИК
ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

№13 (248) липень 2012

Засновано у лютому 1997 року (27)
Свідоцтво про реєстрацію: серія КВ № 14441-3412 ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку наукових
фахових видань України
(філологічні науки)

Постанова президії ВАК України від 18.11.09 р. № 1-05/5

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
«Україніка наукова» (угода про інформаційну співпрацю
№30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 10 від 27 квітня 2012 р.)

Виходить двічі на місяць

Засновник і видавець –
ДЗ “Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – доктор педагогічних наук, професор **Курило В. С.**

Заступник головного редактора –

доктор педагогічних наук, професор **Савченко С. В.**

Випускаючі редактори –

доктор історичних наук, професор **Бур'ян М. С.**,

доктор медичних наук, професор **Виноградов О. А.**,

доктор філологічних наук, професор **Галич О. А.**,

доктор педагогічних наук, професор **Горошкіна О. М.**,

доктор сільськогосподарських наук, професор **Конопля М. І.**,

доктор філологічних наук, професор **Синельникова Л. М.**,

доктор педагогічних наук, професор **Харченко С. Я.**

Редакційна колегія серії “Філологічні науки”:

доктор філологічних наук, професор **Єрмоленко С. Я.**,

доктор філологічних наук, професор **Загнітко А. П.**,

доктор філологічних наук, професор **Коваль В. І.**,

доктор філологічних наук, професор **Лисиченко Л. А.**,

доктор філологічних наук, професор **Мокієнко В. М.**,

доктор філологічних наук, професор **Синельникова Л. М.**,

доктор філологічних наук, професор **Глуховцева К. Д.**,

кандидат філологічних наук, доцент **Леснова В. В.**

РЕДАКЦІЙНІ ВИМОГИ

до технічного оформлення статей

Редколегія “Вісника” приймає статті обсягом 4 – 5 сторінок через 1 інтервал, повністю підготовлених до друку. Статті подаються надрукованими на папері в одному примірнику з додатком диска. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*.doc, *.rtf) шрифтом № 12 (Times New Roman) на папері формату А-4; усі поля (верхнє, нижнє, праве й лівє) — 3,8 см; верхній колонтитул — 1,25 см, нижній — 3,2 см.

У верхньому колонтитулі зазначається: Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № ** (***) , 2011.

Інформація про УДК розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний). Ініціали і прізвище автора вказуються в лівому верхньому кутку (через рядок від УДК) з відступом 1,5 см (відступ першого рядка), шрифт жирний. Назва статті друкується через рядок великими літерами (шрифт жирний).

Зміст статті викладається за планом: постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Посилання на цитовані джерела подаються в квадратних дужках після цитати. Перша цифра — номер джерела в списку літератури, який додається до статті, друга — номер сторінки, наприклад: [1, с. 21] або [1, с. 21; 2, с. 13–14]. Бібліографія і при необхідності примітки подаються в кінці статті після слова «Список використаної літератури» у порядку цитування й оформляються відповідно до загальноприйнятих бібліографічних вимог. Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацем; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

Статтю закінчують 3 анотації обсягом 3 – 4 рядків українською, російською та англійською мовами із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3 – 5 термінів).

Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора)

На окремому аркуші подається довідка про автора (прізвище, ім'я, по батькові; місце роботи, посада, звання, учений ступінь; адреса навчального закладу, кафедри; домашня адреса; номери телефонів (службовий, домашній, мобільний).

© ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012

ЗМІСТ

МОВА І КОМУНІКАЦІЯ

1. Бледнова О. Г., Голубятникова Н. В. Становлення німецької антропоніміки у сучасному ономастичному просторі.....	6
2. Bokun I. A. Construal operations of judgement / comparison and perspective.....	11
3. Borysenko N. S., Borysenko P. A. Gestures as means of communication across cultures.....	19
4. Галич О. Б. Вербалізація поняттєвої категорії «містичне» в англійських ранньоготичних текстах.....	24
5. Гнаповская Л. В. Что в имени твоём? (поэтика антропонимического композита).....	31
6. Гонта І. А. Лексико-семантична класифікація англійських абревіатур в авіаційній галузі.....	41
7. Зайцева І. П., Дуднікова А. Є., Невербальна інтерференція як важливий складовий компонент міжкультурної комунікації.....	47
8. Зайцева І. П., Сиром'ятников В. І. Використання основних форм аргументації у політичному дискурсі США, України та Японії на початку ХХІ століття.....	52
9. Козяревич Л. В. Фасцинативна мовна особистість.....	60
10. Lepyoshkina N. I. Les particularites lexico-séantiques du langage des rapreurs Francais.....	66
11. Маріна О. С. Концептуальний простір парадоксальності американської поезії модернізму.....	74
12. Новікова Г. А., Хренкова Н. А. Біблійний інтертекст у романі Дж. Стейнбека «На схід від Едему».....	83
13. Сітко А. В. Проблеми відтворення окремих прагматичних функцій англійських інтерогативів.....	88
14. Соколова І. В. Конститутивні характеристики текстів-анонсів (на матеріалі англійської мови).....	94
15. Чернищенко Н. М., Фортуна Н. В. Зіставний аналіз прирощених смислів багатозначних орнітонімів у англійській і німецькій мовах.....	102
16. Шавва Т. Ю. К вопросу о трудностях усвоения французской орфографии.....	109

German language. The authors study the issues of this names formation and to discover the connection between history and antroponymy.

Key words: anthroponymic, onomastics, proper name, vocabulary of onomastics.

Стаття надійшла до редакції 27.02.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р.

УДК 811.111

I. A. Bokun

CONSTRUAL OPERATIONS OF JUDGEMENT/COMPARISON AND PERSPECTIVE

In the new view of cognitive linguistics meaning is not to be identified with conceptual content alone; it is constituted by conceptual content, as well as the construal of that content [4, p. 246]. In many cases, the construal aspect of meaning plays a more important function in discourse than conceptual content. That is why construal operations are of primary focus now [5,4,3,8].

Construal operations have been discussed by a number of cognitive linguists. The four who proposed a classification, or taxonomy, of such mental operations are Ronald Langacker [5], Leonard Talmy [8], and William Croft and Alan Cruse [3]. Here I follow Croft and Cruse's classification in its general outline because theirs seems to be the most comprehensive one and takes into account the results of the other two authors.

Croft and Cruse [3, p. 113] provide a four-way classification of construal operations, namely construal operations that have to do with attention, judgement/comparison, perspective, and overall structure.

In my previous article [1] I have already made a detailed analysis of construal operations having to do with attention. The task of this article is to focus on construal operations having to do with judgement/comparison and perspective. Let us start with judgement/comparison.

Croft and Cruse [3, p. 121] argue that judgement and comparison are general cognitive operations that we constantly employ as we conceptualize the situations we are involved in. When we judge a situation in any way, we make use of comparison. What are the more specific cognitive operations that are based on comparison?

Croft and Cruse mention categorization, metaphor, and figure-ground alignment [3, p. 123]. Let me analyze each of them in detail.

When we categorize an object, event, or situation, we compare it to prior experience. Most of the time, the prior experiences with any of these form categories and the categories will have a name. When I compare this animal that I notice on the street, I may have no difficulty assigning it to the category of CATS. The unconscious process of comparing this particular animal to the others I have seen and have a category and name for will result in my placing the animal in the category of CATS. But often the comparison will produce a much more dubious result. For example, some cats look very much like rats. We may have a dilemma as to what to call the thing. Prototypes as represented by idealized cognitive models, or frames, can be helpful in taking care of such difficulties.

Another cognitive operation that involves comparison is metaphor. When we have a target domain and ask what it is like, we are asking what source domain would serve our purposes best in a given situation. Since most target domains can be comprehended in terms of multiple source domains, metaphor is a cognitive operation that can easily provide alternative construal of the same situation. Take the following examples, used to talk about the exact same situation:

(1) *What's happening?*

(2) *What's baking?*

When we use the first question we are conceptualizing events/happenings as moving objects, and when we use the second we are conceptualizing an event/happening as the process of baking. This is trivial, but it is easy to imagine much more dramatic differences in viewing a particular target situation. Just think of a student who believes that school is a store of knowledge and another who believes that it is a burden. Or think of a couple, where one member thinks of marriage or love as a great opportunity to enjoy life and the other thinks that it is a prison.

In the preceding examples, people have alternative conceptual metaphors for a given target, but often alternative construal emerges within the same source domain. Take the following examples:

(3) *I spent most of the day gambling.*

(4) *I wasted most of the day gambling.*

Both conceptualizations are based on the TIME IS MONEY conceptual metaphor, but the choice of words (*spent* vs. *wasted*) portrays the situation as very differently conceived. The verb *spent* suggests that I did something valuable, whereas *wasted* conveys the opposite.

Now let me move on to figure-ground alignment. Figure-ground relations have been studied mostly by cognitive psychologists. What is called «figure-ground» alignment here is important if we want to account for how we talk about spatial relations in language. Language about spatial relations is pervasive in communication. We talk about how one entity is positioned with respect to another entity, how an entity moves in relation to another entity, and so on. For example, when we say that the «taxi is coming», we have a figure, the taxi, that is presented by the sentence as moving in relation

to the ground, the speaker. The first cognitive linguist who studied this area of the interface between language and cognition in detail was Len Talmy [7; 9; 10].

To begin, we should first note that figure-ground alignment is an asymmetrical relation. Let us assume that we have *bike* as figure and *house* as ground in the following sentences [9]. Whereas one can naturally say:

(5) *The bike is near the house, it is much less natural to say:*

(6) **The house is near the bike.*

This is because the figure should come first in the sentence, followed by the ground. The reversal of figure-ground alignment in the second sentence makes the sentence sound odd.

The same applies to the following pair of sentences:

(7) a. *The fly is on the ceiling.*

b. **The ceiling is above the fly.*

Why are *the bike* and *the fly* the figure and *the house* and *the ceiling* the ground? Talmy [9, p. 167] characterizes figure and ground in the following way:

Figure:	Ground:
smaller	larger
more mobile	more stationary
structurally simpler	structurally more complex
more salient	more backgrounded
more recently in awareness	earlier on scene/in memory
location less known	location more known

These characteristics do not all have to be present in particular cases and we often decide on what the figure and ground will be on the basis on just one or two situationally important features. In the preceding examples, it is clear that the bike and the fly are smaller and more mobile than the house and the ceiling, respectively. This makes them good figures in the given context. In other contexts, however, they may become grounds.

We may ask what figure-ground alignment has to do with judgment/comparison. The simple answer is that in every situation we unconsciously decide which element of the situation is the figure and which one is the ground. We compare the elements in light of the characteristics suggested earlier. As a result of the comparison and judgment, we conceptualize the situation in a particular way (with the proper figure-ground alignment) and express it linguistically in accordance with this conceptualization.

The two examples we have seen so far involve static relations between two entities (bike-near-house and fly-on-ceiling). However, as our characterization of spatial relations earlier suggests, spatial relations also involve motion events, in which one entity moves in relation to another. This is exemplified by the sentence:

(8) *She went into the room.*

In this case, we have a motion event, where *she* is the figure and *room* is the ground. The figure (*she*) moves in relation to the ground (*room*).

In addition to its application to static and dynamic spatial relations, figure-ground alignment can be seen at work in grammar as well. Complex sentences can be construed in terms of figure-ground alignment; the main clause corresponds to the figure, while the subordinate clause corresponds to the ground. Let us take the following sentences from Croft and Cruse [3, p. 57]:

(9) *I read while she sewed.*

(10) *I read and she sewed.*

The main clause *I read* is the figure and the subordinate clause *while she sewed* is the ground. The relation between the two events is construed asymmetrically in the first sentence but symmetrically in the second. This means that the reading event is viewed as occurring against the background of the sewing event. However, given the second sentence, no such relation is construed between the two events, which are seen as occurring independently of each other. This latter construal results in a coordinated syntactic construction (the two clauses connected by *and*).

In other cases, the two events can only be construed as an asymmetrical figure-ground relation. Since dreaming is contingent on sleeping, but sleeping is not contingent on dreaming [9, p. 325], we can have

(11) *He dreamed while he slept*, but not

(12) **He slept while he dreamed.*

While it is common in both cognitive science and linguistics to talk about «figure» and «ground,» some cognitive linguists like Langacker prefer to use alternative terminology: They use *trajector* for figure and *landmark* for ground.

Now let me move on to perspective. We conceptualize situations from our particular perspective. Although perspective is mostly spatial, it can also be extended to other domains, such as the knowledge we have and we assume others to have about situations. I now will consider several ways in which the notion of «perspective» plays a role; specifically: viewpoint, deixis, and subjectivity/objectivity.

Let me start with viewpoint. Consider first how an observer interprets and talks about a particular scene, or situation, in which there is, say, a toy and a chair and the toy is between the observer and the chair. In this situation, the observer might use the following sentence to describe the scene:

(13) *The toy is in front of the chair.*

If, however, the observer goes to the other side of the chair and observes the situation from this new viewpoint, he or she would describe the scene with the sentence:

(14) *The toy is behind the chair.*

Notice that there is no change in the scene to be conceptualized and described: The toy and the chair do not move. The only change that occurs is

in the viewpoint of the observer. As a result of that change, both the construal and the description change.

Now let me focus on deixis. Deixis can be viewed as alternative construal defined by the speech situation. The most basic elements of the speech situation include the time when the speech event takes place, the place where the speech event takes place, and the person who speaks. Accordingly, it is customary to distinguish three basic types of deixis: time, place, and person deixis. There are many linguistic items that are primarily used to signal the elements of the speech situation. What follows is a selection of them:

Time: now, then

Place: here, there

Person: I, you, he, she, we, they

Thus, for example, the pronoun *I* indicates the person who is speaking, *here* indicates where the speaker is located, and *now* indicates the time at which something is said. Every time these and other «deictic» words are used, the reference of the words changes. In one case it will be *Sam* and in another it will be *Sarah (I)*; in one case it will be *Sam's home* and in another it will be *Sam's school (here)*; and in one case time reference will be to *January 5* and in another it will be to *January 6 (now)*.

It is not only particular words that can function deictically. What are known as the «tenses» also function as deictic elements. Thus when I say, «*I'm listening to you,*» the hearer will know that I am listening to him or her at the time of speaking. And when I say that «*I listened to you,*» the hearer will know that I listened to her sometime before the time of speaking. In other words, the present continuous tense and the past tense both mean what they mean relative to the time of the speech event; that is, they are deictic elements.

It is generally the case that the speech act situation (the time and place of speaking) functions as the «deictic center,» that is, the time and place with respect to which we understand the time and place references of the speech event (the now and here). However, in some special cases a time or place other than the one defined by the speech act situation can become the deictic center. This displaced deictic center is suggested by the sentences taken from Croft and Cruse [3]:

(15) *He was coming up the steps. There was a broad smile on his face.*

We have a displaced deictic center here that is defined by the time and place of the narrative of which the sentences are a part. The meaning of *come* is relative to a place in the narrative, and not the place of the narration itself; and the meaning of the past continuous tense is relative to a speech event time in the narrative, and not to the speech event of the narration. In sum, the deictic center provided by the time and place of the narration is displaced, and it is replaced by certain time and place coordinates in the narrative.

Particular construals of a situation depend not only on who says something when and where but also on how much knowledge we assume the hearer to have about a situation [2]. Take the two sentences from [3]:

(16) *Did you see a hedgehog?*

(17) *Did you see the hedgehog?*

The difference between the two sentences is in the use of the indefinite article *a* versus the definite article *the*. They reflect different construals of the situation. Given the first sentence, the speaker construes the situation in the following way: Speaker assumes that the hearer does not share some information with him or her; namely, that the hearer does not know about the hedgehog. Given the second sentence, the speaker assumes that the hearer does know about the hedgehog. In other words, in such cases particular construals of situations (and their linguistic coding) may depend on the common ground that the speaker and hearer share.

Now let me turn to subjectivity/objectivity. We can have either an objective or a subjective construal of a situation [5]. This has to do with how we present ourselves in the speech situation. The subjectivity of construal may take various forms.

In one, the speaker defines himself or herself by means of a deictic pronoun as part of the speech act situation. Contrast the following two sentences, in which a mother is talking to a child [5, p. 131]:

(18) *Don't lie to me!*

(19) *Don't lie to your mother!*

The first sentence represents subjective construal (the mother being part of the speech act situation), while the second represents an objective one, in which the speaker defines herself objectively independent of the speech act situation.

An entity that is not the speaker can also be presented in a subjective way. For example, when we look a photograph, we can say the following [5, p. 132]:

(20) *That's me in the top row.*

The first-person deictic pronoun is used here, but it is not the speaker. By using the word *me*, we turn an element of the situation we're understanding into an element of the speech event. This is another form of «subjectification».

Finally, we can have cases in which the construal of a situation depends on whether an element of the speech event (subjective construal) or an objective element (objective construal) is utilized in describing a scene. Take, for example, the following sentences [6, p. 326, 328]:

(21) *Vanessa is sitting across the table from Veronica.*

(22) *Vanessa is sitting across the table from me.*

(23) *Vanessa is sitting across the table.*

The first sentence is a case of objective construal, in which an element (Veronica) of the external situation (and not that of the speech event) is utilized for spatially relating Vanessa in the scene. However, the second

sentence does this by means of subjective construal: Vanessa is spatially located with respect to an element of the speech event (me). The third sentence does the same, except that here subjectivity is unexpressed – only implied.

To sum up, construal operations are cognitive processes whereby we understand particular situations. Such cognitive processes include categorization, metaphor, force dynamics, figure-ground alignment blending, and several others. We can use several distinct construal operations to conceptualize the «same» situation. In this article I have covered comparison/judgement and perspective. Our further research will be focused on overall structure.

References

1. **Bokun I.** Construal operations having to do with attention / I. Bokun // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (філологічні науки), 2011. – №9 (220). – С. 26-32.
2. **Clark H.** Using language / H. Clark. – Cambridge: Cambridge University press, 1996. – 286 p.
3. **Croft W., Cruse A.** Cognitive Linguistics / W. Croft, A. Cruse. – Cambridge: Cambridge University press, 2004. – 356 p.
4. **Kövesces Z.** Language, Mind, and Culture / Z. Kövesces. – Oxford: Oxford University press, 2006. – 397 p.
5. **Langacker R.W.** Foundations of Cognitive Grammar / R.W. Langacker. – Stanford, CA: Stanford University press, 1987. – 515 p.
6. **Langacker R.** Concept, Image, and Symbol / R. Langacker. – Berlin: Mouton de Gruyfer, 1991. – 345 p.
7. **Talmy L.** How language structures space / L. Talmy // Spatial Orientation: Theory, Research and Application / Ed. L. Herbert, J. Pick and Linda P. Acredolo. – New York: Plenum Press, 1983. – P. 225-282.
8. **Talmy L.** The relation of grammar to cognition / L. Talmy // Topics in Cognitive Linguistics / Ed. Brygida Rudzka-Ostyn. – Amsterdam: John Benjamins, 1988. – P.165-205.
9. **Talmy L.** Toward a Cognitive Semantics / L. Talmy. – Vol. I: Concept Structuring Systems. – Cambridge, MA: MIT Press, 2000. – 389 p.
10. **Talmy L.** Toward a Cognitive Semantics / L. Talmy. – Vol. II: Typology and Process in Concept Structuring. – Cambridge, MA: MIT Press, 2000. – 368 p.

Бокун І. А. Інтерпретативні операції, пов'язані з судженням/порівнянням та перспективою

Стаття аналізує когнітивні операції, які включають судження/порівняння та перспективу. Судження/порівняння розглядається у рамках категорій/фреймування, метафори і позиціонування об'єкту. Перспектива розглядається у рамках точки зору, дейксису і об'єктивності/суб'єктивності. Особливу увагу приділено думці про те, що альтернативні інтерпретації додають нові характеристики до розуміння «значення». Значення складається з

концептуального змісту і його інтерпретації, яка може бути важливішою за концептуальний зміст.

Ключові слова: когнітивні операції, категорії, фреймування, метафора, перспектива, точка зору.

Бокун И. А. Операции интерпретации, связанные с суждением/сравнением и перспективой

Статья анализирует когнитивные операции, затрагивающие суждение/ сравнение и перспективу. Суждение/ сравнение рассматривается в рамках категорий/фрейминга, метафоры и позиционирование объекта. Перспектива рассматривается в рамках точки зрения, дейксиса и объективности/субъективности. Особое внимание уделяется идее о том, что альтернативные интерпретации добавляют новые характеристики к нашему пониманию «значения». Значение – это концептуальное содержание и интерпретация этого содержания. Толкование концептуального содержания может быть гораздо важнее самого концептуального содержания.

Ключевые слова: когнитивные операции, категории, фрейминг, метафора, перспектива, точка зрения.

Bokun I. A. Construal operations of judgement/comparison and perspective

The article analyzes cognitive operations having to do with judgement/comparison and perspective. Judgement/comparison is considered in terms of categorization / framing, metaphor, and figure-ground alignment. Perspective is considered in terms of viewpoint, deixis, and subjectivity/objectivity. A greater emphasis is laid on the idea that alternative construals add a new dimension to our conception of “meaning”. Meaning is conceptual content and construal of that content. The way we construe some conceptual content may be more important than the conceptual content itself.

Key words: cognitive operations, categorization, framing, metaphor, perspective, viewpoint.

Стаття надійшла до редакції 1.02.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р.